

Ohjeita kirjallisten töiden tekoa varten

ULKOASU

Kansilehti

- Merkitse keskelle työn nimi.
- Merkitse nimesi ja muut tehtävään liittyvät tiedot oikeaan alanurkkaan.

Tekstin asettelu

- Jätä sivun joka reunaan 2,5 cm:n marginaalit.
- Käytä tekstissä riviväliä 1,5. Taulukoissa sekä taulukoiden ja kuvien otsikoissa käytä riviväliä 1.
- Jätä kappaleiden väliin tyhjä rivi (tällöin kappaleen alkuun ei tule sarkainsisennystä).
- Käytä helppolukuista fonttia (esimerkiksi Calibri, Times New Roman tai Arial) ja fonttikokoa 12.

KIRJOITTAMINEN

Rakenne

- Selvitä, mistä työssä on kyse ja edellytetäänkö siinä jotakin tiettyä rakennetta. Esimerkiksi lopputyön sisällöstä ja rakenteesta on ohjeet farmasian laitoksen kotisivuilla.
- Ennen kuin alat kirjoittaa, mieti millaisiksi kokonaisuuksiksi asiat kannattaa ryhmitellä.
- Kokoa asiakokonaisuudet omiksi kappaleikseen.
- Käytä väliotsikoita selkeyttämään tekstin rakennetta.

Lähteiden käyttö

- Käytä luotettavia tiedonlähteitä. Arvioidessasi lähteen luotettavuutta kiinnitä huomiota muun muassa
 - lähdetyyppiin – lähteiksi soveltuvat lähinnä tieteelliset artikkelit, tutkimusraportit, tilastot ja sairauksista terveydenhuollon ammattilaisille suunnatut hoitosuositukset (esimerkiksi Käypä hoito -suositukset)
 - julkaisupaikkaan – onko teksti julkaistu tieteellisessä julkaisusarjassa tai viranomaisten tai vastaavien internet-sivuilla
 - julkaisuajankohtaan – yleensä kannattaa lähteä liikkeelle tuoreimmista tiedoista ja vasta tarpeen mukaan hakea myös vanhempaa tietoa.
- Vedä yhteen eri lähteistä saamasi tiedot loogiseksi kokonaisuudeksi ja kerro asiat omin sanoin.
- Merkitse käyttämäsi lähteet sekä tekstiin että kirjallisuusluetteloon.

Kieli ja asioiden esittäminen

- Kirjoita selkeää, tarkkaa, havainnollista ja loogisesti etenevää asiatekstiä.
- Mieti, mikä asioiden esittämistapa on kussakin tilanteessa paras ja lukijan kannalta miellyttävin.
- Käytä tarpeen mukaan taulukoita ja kuvia (esimerkiksi kaavioita, pylväitä, käyriä) asioiden havainnollistamiseksi.
- Jos käytät lyhenteitä, selitä jokainen lyhenne aina käyttäessäsi sitä ensimmäistä kertaa, esimerkiksi ”massaspektrometria (MS)”.
- Kirjoita mikrobien ja kasvien latinankieliset tieteelliset nimet kursiivilla, esimerkiksi ”*Saccharomyces cerevisiae*” tai ”*Cassia Angustifolia*”.

Kirjoittamiseen ja kielioppiin liittyviä perusasioita voit kerrata lukion äidinkielen kirjasta. Kielitoimiston kotisivuilta löydät kielenhuolto-ohjeita ja Kielitoimiston sanakirjasta on apua sanojen kirjoitusasun ja merkityksen tarkistamisessa.

Kielijelppi ja Kirjoittajan ABC-kortti ovat tieteellisen kirjoittamisen tueksi suunniteltuja oppimissivustoja, joilta löydät paljon tietoa erilaisista tekstilajeista ja kirjoittamisesta. Myös Tutki ja kirjoita -kirjasta (Hirsjärvi ym. 2014) löydät perusteellista tietoa tieteellisestä kirjoittamisesta. Huomioi, että kirjoitusoppaissa esitetyt viittauskäytännöt saattavat poiketa farmasian alalla yleisesti käytettävästä Dosis-lehden käytännöstä, jota yleensä noudatetaan myös kaikissa farmasian laitoksen kirjallisissa töissä ja opinnäytteissä.

Kielitoimisto www.kotus.fi/kielitieto/kielenhuolto_ja_kielitoimisto

Kielitoimiston sanakirja www.kielitoimistonsanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80

Kielijelppi www.kielijelppi.fi/

Kirjoittajan ABC-kortti <http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/>

TAULUKOT JA KUVAT

Taulukoiden ja kuvien käyttö

Taulukoiden ja kuvien tarkoituksena on parantaa tekstin luettavuutta ja ymmärrettävyyttä. Ne soveltuvat käytettäväksi erityisesti silloin, kun esitettävänä on paljon lukuja. Voit laatia taulukon tai kuvan itse tai käyttää jonkun toisen laatimaa, kunhan merkitset lähteen näkyviin.

- Viittaa tekstissä kaikkiin käyttämiisi taulukoihin ja kuviin.
- Käsittele tekstissä taulukon tai kuvan sisältöä lyhyesti yleisellä tasolla tai nosta esiin joku huomionarvoinen kohta. Älä toista koko taulukon tai kuvan sisältöä.
- Sijoita taulukko tai kuva tekstissä sopivaan kohtaan viittauksen jälkeen. Voit viitata tekstissä samaan taulukkoon tai kuvaan vielä uudelleen myöhemminkin taulukon/kuvan esittämisen jälkeen.

Taulukoiden ja kuvien muotoilu

Taulukkoa tai kuvaa tehdessäsi mieti tarkkaan, miten saat esitettyä asiat havainnollisesti ja selkeästi. Mieti myös, minkä tyyppinen taulukko tai kuva on sopivin kuhunkin tilanteeseen. Taulukon luettavuuden parantamiseksi kannattaa harkita, mitkä asiat sijoittaa vaakariveille ja mitkä pystysarakkeille.

- Käytä taulukoissa pysty- ja vaakaviivoja säästeliäästi, jotta luettavuus ei kärsi. Yleensä pystyviivoja ei tarvita lainkaan. Rajaa taulukko vaakaviivoilla ylhäältä ja alhaalta sekä sarakeotsikot varsinaisesta sisällöstä (ks. taulukko 1).
- Päädytpä minkälaiseen muotoiluun tahansa, tee kaikki taulukot samalla tyylillä.

- Jos käytät jonkun toisen laatimaa taulukkoa, muotoile se tässä ohjeessa annettujen ohjeiden mukaan. Muista mainita lähde joko taulukon alapuolella tai otsikossa.
- Vakiintuneita lyhenteitä (esimerkiksi v, vrk, klo) voi käyttää. Vakiintumattomat lyhenteet on selitettävä taulukon alalaidassa. Tieteellisessä tekstissä kappalemäärän lyhenteeksi on vakiintunut n-merkintä (ei kpl!).
- Merkitse lukujen yksiköt (esimerkiksi %) taulukon/kuvan otsikkoon tai sarakkeiden/rivien otsikoihin. Älä merkitse yksikköä jokaisen luvun perään! (ks. taulukko1, kuva 1)
- Jos työsi sisältää molekyylien rakennekaavoja, esitä ne kuvina. Käytä tällöin viivakavaa, jossa vain heteroatomit näkyvät (ks. kuva 2). Reaktioyhtälöt esitetään kaaviona (ks. kuva 3).

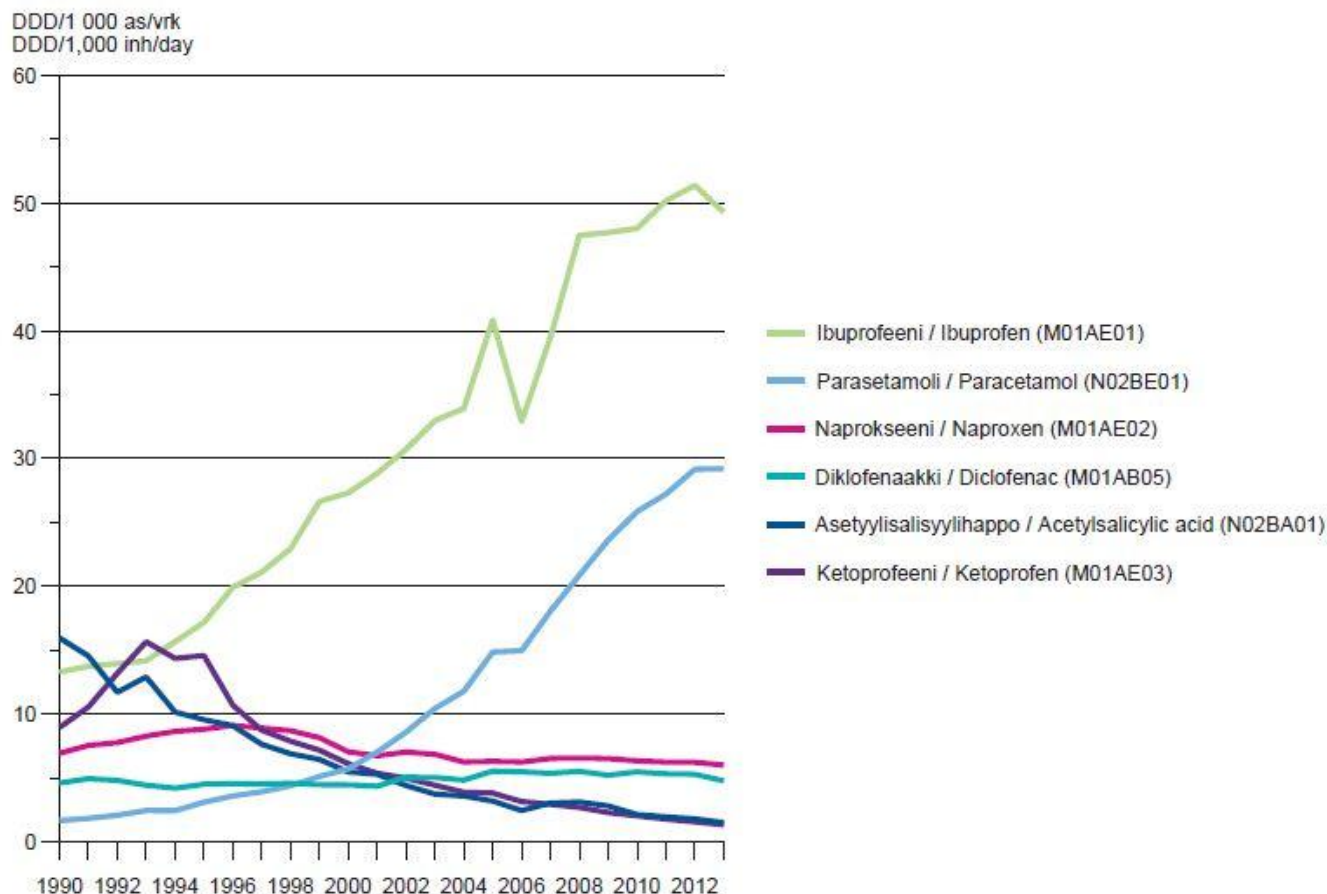
Esimerkki taulukkoon viittaamisesta tekstissä:

”Yli puolella verenpainelääkkeitä käyttäneistä verenpaine oli hoitotasapainossa (taulukko 1). Naisilla verenpaine oli hoitotasapainossa hieman yleisemmin kuin miehillä.”

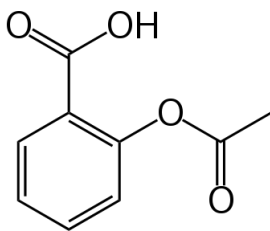
Taulukko 1. Verenpaineen hoitotasapaino verenpainelääkkeitä käyttäneillä sukupuolen mukaan (%).

	Naiset (n=281)	Miehet (n=225)	Yhteensä (n=224)
Verenpaine hoitotasapainossa ($\leq 140/85$ mmHg)	59	52	56
Vain yläpaine hoitotasapainossa	12	17	14
Vain alapaine hoitotasapainossa	15	17	16
Ei ylä- eikä alapaine hoitotasapainossa	14	14	14

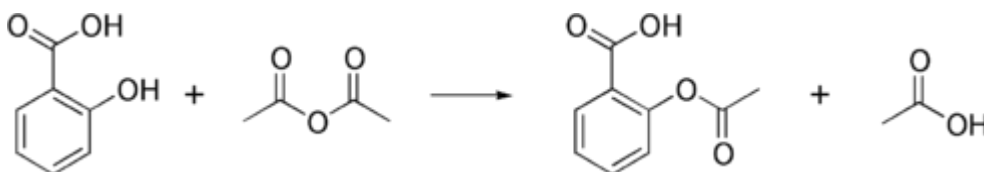
Lähde: Vidgren 2014

Kuva 1. Yleisimpien kipulääkkeiden kulutus vuosina 1990–2013 (Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ja Kansaneläkelaitos 2014).

Kuva 2. Asetyyლისისyylihapon (aspiriinin) rakennekaava (PubChem 2015).

Kuva 3. Asetyyლისისyylihapon synteesi (PubChem 2015).

Taulukoiden ja kuvien otsikointi

- Otsikoi taulukot ja kuvat siten, että ne muodostavat otsikon kanssa selkeän kokonaisuuden. Pääperiaate on, että lukija ymmärtää taulukon/kuvan sisällön ilman muun tekstin lukemista.
- Numeroi taulukot ja kuvat esittämisyjärjestyksen mukaan arabialaisin numeroin, taulukot erikseen (taulukko 1, taulukko 2 jne.) ja kuvat erikseen (kuva 1, kuva 2 jne.).
- Sijoita taulukon otsikko taulukon yläpuolelle, kuvan otsikko kuvan alapuolelle.

LÄHTEIDEN MERKITSEMINEN TEKSTIIN

Nämä ohjeet ovat Dosis-lehden käytännön mukaiset. Voit käyttää ohjeita kaikkiin farmasian laitoksella tekemiisi kirjallisiin töihin ja opinnäytteisiin.

Merkitse lähde siihen virkkeeseen, jossa käytät lähteestä peräisin olevaa tietoa, sulkuihin ennen pistettä.

Jos käytät samaa lähdettä myös seuraavassa virkkeessä, älä toista lähdemerkintää, vaan kirjoita tekstin jatko siten, että lukija ymmärtää tiedon olevan peräisin samasta lähteestä. Lähteen merkitseminen heti ensimmäisen virkkeen loppuun on farmasian alan yleinen käytäntö ja siksi sitä noudatetaan kaikissa farmasian laitoksen kirjallisissa töissä.

Muista mainita lähde myös silloin, kun käytät jonkun toisen laatimaa taulukkoa tai kuvaa. Merkitse lähde joko otsikkoon tai taulukon alapuolelle (ks. taulukko1, kuva 1).

- Merkitse lähteestä kirjoittaja/kirjoittajat ja julkaisuvuosi riippuen kirjoittajien määrästä:
 - yksi kirjoittaja: sukunimi ja julkaisuvuosi, esimerkiksi "(Jyrkkä 2011)"
 - kaksi kirjoittajaa: molemmat sukunimet ja julkaisuvuosi, esimerkiksi "(Kälviäinen ja Mervaala 2013)"
 - kolme tai useampia kirjoittajia: sukunimistä ensimmäinen, ym. ja julkaisuvuosi, esimerkiksi "(Pihlavisto ym. 2008)".
- Ellei kirjoittajaa ole mainittu, merkitse kirjoittajan nimen sijasta julkaisijan nimi tai julkaisun nimi. Jos esimerkiksi Suomen lääketilastoon viitataan julkaisijan nimellä, merkitään "(Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ja Kansaneläkelaitos 2014)". Jos puolestaan viitataan julkaisun nimellä, merkitään "(Suomen lääketilasto 2013)". Käytä työssäsi yhtenäistä merkitsemistapaa kaikista niistä lähteistä, joilla ei ole kirjoittajaa.

- Käypä hoito -suosituksissa viittaa aina tuoreimpaan eli suosituksen verkkoversioon. Merkitse hoitosuosituksen nimi ja se, että kyseessä on Käypä hoito -suositus sekä julkaisuvuosi, eli näin "(Raskausdiabetes: Käypä hoito -suositus 2013)". Jos suositusta on päivitetty julkaisuvuoden jälkeen, merkitse julkaisuvuoden sijasta viimeisin päivitysvuosi.
- Pakkausselosteesta merkitse valmisteen nimi ja että kyseessä on pakkausseloste sekä painovuosi, esimerkiksi "(Predictor raskaustesti: pakkausseloste 2013)". Käytä pakkausselostetta lähteenä vain silloin, kun tietoa ei voi hankkia puolueettoman tahon kirjoittamasta tieteellisestä julkaisusta tai valmisteyhteenvedosta.
- Käytä lähteissä, joilla on sama kirjoittaja/samat kirjoittajat ja jotka on lisäksi julkaistu samana vuonna, vuosiluvun perässä aakkosia erottamaan lähteet toisistaan, esimerkiksi "(Ruskoaho 2014a, Ruskoaho 2014b)". Aakkoset merkitään samalla tavalla myös kirjallisuusluetteloon.
- Kirjoihin viitattessasi merkitse myös sivunumerot, mikäli viittaat tekstissä saman kirjan eri kohtiin, esimerkiksi "(Hakala 2008 s. 136–147)". Näin kirjallisuusluetteloon riittää kirjan mainitseminen vain kerran ilman sivunumeroita.
- Internet-lähteiden merkitsemisessä noudata samoja periaatteita kuin painettujen lähteiden merkitsemisessä: Kirjoittajan nimi (jos ei mainittu, julkaisijan nimi tai julkaisun nimi) ja julkaisuvuosi. Mikäli julkaisuvuotta ei ole, merkitse vuosiluvuksi dokumentin/www-sivun päivitysvuosi, esim. "(Mason 2014)". Jos sekä julkaisuvuosi että päivitysvuosi puuttuvat, merkitse tiedonhakuvuosi. Tietokannoista merkitse tietokannan nimi ja tiedonhakuvuosi, esimerkiksi "(Duodecim lääketietokanta 2015)"
- Säädöksiin, kuten lakeihin ja asetuksiin, viitattessasi mainitse säädöksen nimi sekä säädöksen numero ja antamisvuosi. Säädösten nimet kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella, esimerkiksi "(lääkelaki 395/1987)". Euroopan unionin asetusten, direktiivien ja muiden säädösten nimet ovat yleensä pitkiä ja monimutkaisia, joten niihin viitattaessa riittää säädöksen tyyppin ja virallisen numeron mainitseminen, esimerkiksi "(Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/84/EU)". Säädöksiä ei merkitä kirjallisuusluetteloon.
- Julkaisemattomiin tiedonantoihin – keskusteluihin, puhelinkeskusteluihin ja sähköpostiviesteihin – viitattessasi mainitse tiedon antaja, minkä tyyppisestä tiedonannosta on kyse ja ajankohta, jolloin olet tiedon saanut, esimerkiksi "(Risto Kettunen, suullinen tiedonanto 2.5.2015)". Huomioi, että suullista tiedonantoa kannattaa käyttää lähteenä ainoastaan silloin, kun tietoa ei ole saatavissa julkaistuna. Esimerkiksi luennot eivät yleensä sovellu lähteiksi, sillä luennoitsijan esittämät tiedot perustuvat todennäköisesti johonkin julkaistuun lähteeseen. Julkaisemattomia tiedonantoja ei merkitä kirjallisuusluetteloon.
- Viitattessasi useampiin lähteisiin samassa lauseessa merkitse lähteet järjestyksessä vanhimmasta nuorimpaan. Samana vuonna julkaistut lähteet merkitään aakkosjärjestykseen sukunimen mukaan, esimerkiksi "(Belcastro ja Striano 2011, Jyrkkä 2011, Kauhainen ym. 2013)".

KIRJALLISUUSLUETTELO

Kirjallisuusluettelo kertoo lukijalle, minkä tyyppisiä lähteitä olet käyttänyt. Se antaa myös aiheesta kiinnostuneelle tiedot, joiden avulla hän voi hankkia lähteitä itselleen.

Lähteiden merkitseminen kirjallisuusluetteloon

- Merkitse kaikki tekstissä, taulukoissa ja kuvissa käyttämäsi lähteet. Poikkeuksena säädökset ja julkaisemattomat tiedonannot, jotka merkitään ainoastaan tekstiin.

- Jos kirjoittajia on kuusi tai vähemmän, merkitse kaikkien kirjoittajien nimet siinä järjestyksessä kuin ne on lähteessä mainittu. Jos kirjoittajia on enemmän kuin kuusi, merkitse vain kolmen ensimmäisen nimet ja sen jälkeen ”ym.”.
- Kirjoita kirjojen ja artikkelien nimien kaikki osat pienin alkukirjaimin, poikkeuksena erisnimiksi katsottavat tutkimusten nimet tai vastaavat, jotka kirjoitetaan yleensä vakiintunutta kansainvälistä kirjoitustapaa noudattaen isoin alkukirjaimin, kun kyseessä on englanninkielinen tutkimus.
- Kirjoita lehtien ja julkaisusarjojen nimien osat isoin alkukirjaimin.
- Merkitse lähteet kirjallisuusluetteloon aakkosjärjestykseen ensimmäisen kirjoittajan mukaan.

Lehtiartikkelit:

Merkitse kirjoittaja/kirjoittajat, artikkelin nimi, lehden nimi kokonaan tai virallisena lyhenteenä, volyymin numero, lehden numero (ainoastaan jos kyseisen lehden jokainen numero alkaa sivunumerosta 1), sivunumerot ja julkaisuvuosi. Lehtien viralliset lyhenteet löytyvät NLM Catalog -tietokannasta (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog/journals>).

Belcastro V, Striano P: Vitamin B12, folate and hyperhomocysteinemia in patients with epilepsy. Ann Neurol 69: 1067–1068, 2011

Loikkanen S: Lääketurvatoiminnan uudistukset lisäävät lääketiedon määrää Euroopan unionissa. Dosis 30(1): 7–11, 2014

(Huom. Dosis on muuttunut sähköiseksi julkaisuksi vuoden 2015 alusta, joten sen jälkeen julkaistuihin artikkeleihin viitattaessa käytetään kohdassa ”Internet-aineistot (artikkeli verkkolehdessä)” olevia ohjeita.)

Penttilä M, Juola P, Seppälä J ym.: Skitsofrenian ennustetta voidaan parantaa. Suom Lääkäril 13: 875–880, 2015

(Huom. Jos kirjoittajia on enemmän kuin kuusi, merkitään vain kolmen ensimmäisen nimet ja sen jälkeen ”ym.”)

Kirjat sen mukaan, minkä tyyppisestä kirjasta on kyse:

1) Koko kirjan on kirjoittanut sama henkilö tai samat henkilöt:

Merkitse kirjoittaja/kirjoittajat, kirjan nimi, painos, sivut joihin viittaat, julkaisija, julkaisupaikka ja julkaisuvuosi.

Kauhanen J, Erkkilä A, Korhonen M, Myllykangas M, Pekkanen J: Kansanterveystiede. 4. painos, s. 94–98. Sanoma Pro Oy, Helsinki 2013

Sivunumeroita ei tarvitse merkitä, jos olet merkinnyt ne tekstiin.

Hakala JT: Uusi graduopas. 2. painos. Gaudeamus, Helsinki 2008

Hirsjärvi S, Remes P, Sajavaara P: Tutki ja kirjoita. 19. painos. Tammi, Helsinki 2014

2) Kirjalla on toimittaja, jolloin kirja koostuu eri henkilöiden kirjoittamista luvuista:

Merkitse luvun kirjoittaja/kirjoittajat, luvun nimi, ”Kirjassa:”, kirjan nimi, painos, sivunumerot joilla kyseinen luku kirjassa sijaitsee, ”Toim.”, toimittajan/toimittajien nimet, julkaisija, julkaisupaikka ja julkaisuvuosi.

Peltoniemi M: Kineettiset tunnusluvut. Kirjassa: Eläinlääkinnän farmakokinetiikka ja farmasia. 1. painos, s. 56–74. Toim. Telkänranta H, Raekallio M, Vainio O, Fennovet Oy, Helsinki 2013

Raasmaja A, Männistö PT: Aivolisäkkeen ja hypotalamuksen hormonit. Kirjassa: Farmakologia ja toksikologia. 9. painos, s. 709–720. Toim. Koulu T, Mervaala E, Kustannusosakeyhtiö Medicina, Kuopio 2013

Julkaisusarjat:

Merkitse mahdollisuuksien mukaan kirjoittaja/kirjoittajat, julkaisusarjan osan nimi, koko julkaisusarjan nimi, osan numero, julkaisija, julkaisupaikka ja julkaisuvuosi.

Jyrkkä J: Drug use and polypharmacy in elderly persons. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Health Sciences 47, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio 2011

Hovi P: Preterm birth and risk factors for chronic disease: Helsinki Study of Very Low Birth Weight Adults. Research 62, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki 2011

(Huom. Tässä esimerkissä tutkimuksen nimi on kirjoitettu vakiintunutta kansainvälistä kirjoitustapaa noudattaen isoin alkukirjaimin)

Pro gradut ja muut opinnäytetyöt, joita ei ole julkaistu virallisessa julkaisusarjassa:

Merkitse kirjoittaja, opinnäytetyön nimi, opinnäytetyön tyyppi, laitos, yliopisto, paikka ja valmistumisvuosi. (Huom. Käytä graduja ja muita opinnäytetöitä lähteenä vain, jos viittaat niissä esitettyihin tutkimustuloksiin, joita ei ole julkaistu muualla.)

Vidgren S: Verenpainepotilaiden hoitotasapaino. Pro gradu -tutkielma, Farmasian laitos, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio 2014

Lähteet, joissa kirjoittajaa ei ole mainittu:

Jos olet merkinnyt lähteen tekstiin julkaisijan nimellä, merkitse julkaisija, julkaisun nimi, tarvittaessa painos, tarvittaessa sivut, julkaisupaikka ja julkaisuvuosi.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Kansaneläkelaitos: Suomen lääketilasto 2013. Helsinki 2014

Jos olet merkinnyt lähteen tekstiin julkaisun nimellä, merkitse julkaisun nimi, tarvittaessa painos, tarvittaessa sivut, julkaisija, julkaisupaikka ja julkaisuvuosi

European pharmacopoeia. 7. painos, s. 100–103. Council of Europe, Strasbourg 2010

Martindale: the complete drug reference. 36. painos, s. 612–615. Pharmaceutical Press, Lontoo 2009

Suomen lääketilasto 2013. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ja Kansaneläkelaitos, Helsinki 2014

Pakkausselosteesta merkitse valmisteen nimi, ”pakkausseloste”, tuotetta markkinoivan yrityksen nimi ja julkaisuvuosi. (Huom. Käytä pakkausselostetta lähteenä vain silloin, kun tietoa ei voi hankkia puolueettoman tahon kirjoittamasta tieteellisestä julkaisusta tai valmisteyhteenvedosta.)

Predictor raskaudesta. Pakkausseloste. Aco Hud Nordic Ab 2013

Internet-aineistot:

HUOM. Jos lehteä julkaistaan sekä painetussa että sähköisessä muodossa, käytä ensisijaisesti painetun lehden merkitsemistapaa vaikka olisitkin lukenut artikkelin sähköisenä pdf-versiona.

Internet-aineistojen (esimerkiksi artikkelit, kirjat ja julkaisusarjat) merkitsemisessä noudata pääpiirteissään vastaavien painettujen lähteiden merkitsemistapoja. Muista aina ilmoittaa internet-aineiston julkaisu-/päivitysajankohta ja www-osoite (http:// näkyviin vain, jos osoitteeseen ei sisälly www:tä). Jos aineiston julkaisu-/päivitysajankohta ei ole tiedossa, merkitse sen tilalle päivämäärä, jolloin tieto on haettu internetistä. Kun kyseessä on elektroninen aineisto (esimerkiksi artikkeli tai kirja), jolla on DOI (Digital Object Identifier) -tunnus, voit www-sivun asemesta ilmoittaa DOI-tunnuksen. DOI-hakupalvelun ja tietoa DOI-järjestelmästä löydät osoitteesta www.doi.org.

1) Artikkelit verkkolehdestä:

Bergman M, Hakanen A: Onko mikrobilääkkeiden käytöllä ja mikrobilääkeresistenssillä selvä yhteys? Sic! 3, 2014. <http://sic.fimea.fi>

Finkelstein JA, Huang SS, Kleinman K ym.: Impact of a 16-community trial to promote judicious antibiotic use in Massachusetts. Pediatrics 121(1): e15–e23, 2008. DOI: 10.1542/peds.2007-0819

tai

Finkelstein JA, Huang SS, Kleinman K ym.: Impact of a 16-community trial to promote judicious antibiotic use in Massachusetts. Pediatrics 121(1): e15–e23, 2008. <http://pediatrics.aapublications.org/content/121/1/e15.full.pdf+html>

2) Verkossa julkaistu teos:

Hannuksela-Svahn A, Hannuksela M: Ihotautien paikallishoito ja ultraviolettivalohoito – Ydin-tieto. Kirjassa: Ihotaudit. Kustannus Oy Duodecim 6.6.2011. Artikkelin tunnus: iht00132 (020.001). www.terveysportti.fi/dtk/oppi

Kälviäinen R, Mervaala E: Epileptisen kohtauksen saaneen potilaan tutkiminen. Lääkärin käsikirja. Kustannus Oy Duodecim 21.4.2013. Artikkelin tunnus: ykt00894 (036.025). www.terveysportti.fi

Mason P: Fish oils. Kirjassa: Dietary supplements. Osassa: Monographs. Pharmaceutical Press 21.5.2014. <https://www.medicinescomplete.com/mc/diet/current/c35.htm>

Terho E: Yliherkkyyden hoito. Allergia-tietokanta. Kustannus Oy Duodecim 20.11.2009. Artikkelin tunnus: alg00152 (011.005). www.terveysportti.fi/dtk/pit/koti

3) Tietokanta:

Duodecim lääketietokanta. Haettu internetistä 20.5.2015. www.terveysportti.fi

Herbalbase-tietokanta. Haettu internetistä 16.8.2015. www.terveysportti.fi

Lääkkeet ja hinnat -tietokanta. Haettu internetistä 21.5.2015. www.terveysportti.fi

PubChem. National Center for Biotechnology Information. Haettu internetistä 17.8.2015. <http://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov>

Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Haettu internetistä 25.5.2015. <https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

4) Käypä hoito -suositus:

Jos Käypä hoito -suositusta on päivitetty julkaisuajankohdan jälkeen, merkitse viimeisin päivityspäivämäärä.

Raskausdiabetes. Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen Diabetesliiton lääkäriineuvoston ja Suomen Gynekologiyhdistys ry:n asettama työryhmä, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim 26.06.2013. www.kaypahoito.fi

5) Cochrane-katsaus:

Derry S, Moore RA: Paracetamol (acetaminophen) with or without an antiemetic for acute migraine headaches in adults. Cochrane Database of Systematic Reviews 2013, Issue 4. Art. No.: CD008040. DOI: 10.1002/14651858.CD008040.pub3

Esimerkki kirjallisuusluettelosta:

KIRJALLISUUS

Belcastro V, Striano P: Vitamin B12, folate and hyperhomocysteinemia in patients with epilepsy. *Ann Neurol* 69: 1067–1068, 2011

Bergman M, Hakanen A: Onko mikrobilääkkeiden käytöllä ja mikrobilääkeresistenssillä selvä yhteys? *Sic!* 3, 2014. <http://sic.fimea.fi>

Duodecim lääketietokanta. Haettu internetistä 20.5.2015. www.terveysportti.fi

European pharmacopoeia. 7. painos, s. 100–103. Council of Europe, Strasbourg 2010

Finkelstein JA, Huang SS, Kleinman K ym.: Impact of a 16-community trial to promote judicious antibiotic use in Massachusetts. *Pediatrics* 121(1): e15–e23, 2008. DOI: 10.1542/peds.2007-0819

Hakala JT: Uusi graduopas. 2. painos. Gaudeamus, Helsinki 2008

Hannuksela-Svahn A, Hannuksela M: Ihotautien paikallishoito ja ultraviolettivalohoito – Ydintieto. Kirjassa: Ihotaudit. Kustannus Oy Duodecim 6.6.2011. Artikkelin tunnus: iht00132 (020.001). www.terveysportti.fi/dtk/oppi

Herbalbase-tietokanta. Haettu internetistä 16.8.2015. www.terveysportti.fi

Hirsjärvi S, Remes P, Sajavaara P: Tutki ja kirjoita. 19. painos. Tammi, Helsinki 2014

Hovi P: Preterm birth and risk factors for chronic disease: Helsinki Study of Very Low Birth Weight Adults. *Research* 62, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki 2011

Jyrkkä J: Drug use and polypharmacy in elderly persons. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Health Sciences 47, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio 2011

Kauhanen J, Erkkilä A, Korhonen M, Myllykangas M, Pekkanen J: Kansanterveystiede. 4. painos, s. 94–98. Sanoma Pro Oy, Helsinki 2013

Kälviäinen R, Mervaala E: Epileptisen kohtauksen saaneen potilaan tutkiminen. Lääkäriin käsikirja. Kustannus Oy Duodecim 21.4.2013. Artikkelin tunnus: ykt00894 (036.025). www.terveysportti.fi

Loikkanen S: Lääketurvatoiminnan uudistukset lisäävät lääketiedon määrää Euroopan unionissa. *Dosis* 30(1): 7–11, 2014

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Kansaneläkelaitos: Suomen lääketilasto 2013. Helsinki 2014

Martindale: the complete drug reference. 36. painos, s. 612–615. Pharmaceutical Press, Lontoo 2009

Mason P: Fish oils. Kirjassa: Dietary supplements. Osassa: Monographs. Pharmaceutical Press 21.5.2014. <https://www.medicinescomplete.com/mc/diet/current/c35.htm>

Peltoniemi M: Kineettiset tunnusluvut. Kirjassa: Eläinlääkinnän farmakokinetiikka ja farmasia. 1. painos, s. 56–74. Toim. Telkänranta H, Raekallio M, Vainio O, Fennovet Oy, Helsinki 2013

Penttilä M, Juola P, Seppälä J ym.: Skitsofrenian ennustetta voidaan parantaa. Suom Lääkäril 13: 875–880, 2015

Pihlavisto P, Kyber M, Wikberg T: Lääkeväärennöksissä vääriä vaikuttavia aineita. TABU 15(4): 13–15, 2008

Predictor raskaustesti. Pakkausseloste. Aco Hud Nordic Ab 2013

PubChem. National Center for Biotechnology Information. Haettu internetistä 17.8.2015. <http://pubchem.ncbi.nlm.nih.gov>

Raasmaja A, Männistö PT: Aivolisäkkeen ja hypotalamuksen hormonit. Kirjassa: Farmakologia ja toksikologia. 9. painos, s. 709–720. Toim. Koulu T, Mervaala E, Kustannusosakeyhtiö Medicina, Kuopio 2013

Raskausdiabetes. Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen Diabetesliiton lääkäriineuvoston ja Suomen Gynekologiyhdistys ry:n asettama työryhmä, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim 26.6.2013. www.kaypahoito.fi

Ruskoaho H: Dyslipidemioiden lääkehoidon käytännön toteutus. Lääketieteellinen farmakologia ja toksikologia. Kustannus Oy Duodecim 30.1.2014a. Artikkelin tunnus: lft00662 (015.080). www.terveysportti.fi/dtk/oppi

Ruskoaho H: Etsetimibi. Lääketieteellinen farmakologia ja toksikologia. Kustannus Oy Duodecim 30.1.2014b. Artikkelin tunnus: lft00660 (015.065). www.terveysportti.fi/dtk/oppi

Terho E: Yliherkkyyshuonon hoito. Allergia ja astma -tietokanta. Kustannus Oy Duodecim 20.11.2009. Artikkelin tunnus: alg00152 (011.005). www.terveysportti.fi/dtk/pit/koti

Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Haettu internetistä 25.5.2015. <https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

Vidgren S: Verenpainepotilaiden hoitotasapaino. Pro gradu -tutkielma, Farmasian laitos, Itä-Suomen yliopisto, Kuopio 2014